

Cadenza XL, route excellente school:

Goed is goed genoeg...? Zonde. Ga voor de 9!

Als je het als school goed doet, is er vaak geen reden om nog een tandje bij te zetten. Maar wie toch voor de 9 wil gaan, kan een verbetertraject volgen met als doel het predicaat excellente school. Cadenza Onderwijsconsult biedt het uitdagende programma 'Cadenza XL, route excellente school' waarin teams gestructureerd werken aan een helder verbeterplan om zich uiteindelijk excellente school te kunnen noemen.

"Wij merken dat heel veel scholen een aardige kwaliteit laten zien. Als de Inspectie dat ook vindt, is het voor een school niet eens zo'n heel grote stap om excellent te worden. Toch blijkt uit de praktijk dat scholen die stap vaak niet zetten: goed is goed genoeg. Ik zeg echter: ga voor die 9!"

Aan het woord is onderwijsadviseur Theo Wildeboer, expert in het ontwikkelen en ondersteunen van verbeterprogramma's voor scholen, van Cadenza Onderwijsconsult. Zijn stelling: goed is de vijand van uitmuntend. "Als ouders en leerlingen tevreden zijn, als zaken lekker lopen, is er geen prikkel om te verbeteren. Jammer, want als je aan leerkrachten of ouders vraagt: waar zou jij je kinderen het liefst naartoe sturen?, dan zegt iedereen: naar een uitmuntende school. Dat is geen utopie, het is er gewoon al. Die scholen hebben een duidelijk profiel en voldoen aan diverse criteria. Ook is er legio literatuur beschikbaar over de excellente school. Excellente scholen hebben een uitgesproken visie die door de hele schoolgemeenschap gedeeld en uitgedragen wordt. Het zijn 'lerende organisaties', die durven te reflecteren en niet weggelopen voor de consequenties daarvan. Maar het meest opvallende vind ik dat ze de lat hoog leggen en allemaal doen wat er is afgesproken. We weten dus wat een excellente school inhoudt en er is literatuur beschikbaar over wat je kunt doen om dit te bereiken, maar het gaat om dat laatste stapje: wil je het ook?"

'Goed is de vijand van uitmuntend'

Luxe bonbons

Wildeboer vertelt over de ervaringen van een basisschooldirecteur die op treffende wijze haar team bewust maakt van het begrip kwaliteit. Zij zette in de pauze twee dozen bonbons op tafel: eentje was bij een chocolatier gehaald. De handgemaakte bonbons waren verpakt in een luxe gouden doos met een strik erop. De andere doos bonbons kwam van een goedkope supermarkt. "Iedereen pakte een bonbon uit de luxe verpakking. Tijdens de teamvergadering 's middags kwam de directeur op dit voorbeeld terug: kwaliteit is een beleving. Je ruikt het, je voelt het, je proeft het. Het trekt aan; het boeit, het intrigeert. Vanuit dit voorbeeld ging zij met haar team in gesprek: we doen het goed, maar wat zou ons tegenhouden om extra doelen te stellen om ons dichterbij excellentie te brengen?"

Langs de meetlat

Cadenza begeleidt scholen in hun traject op weg naar excellente school. "Er bestonden voorheen geen systematische programma's om een school van A tot Z te ondersteunen en te begeleiden tot excellente school. We zijn ons hierin gaan verdiepen. Zo is er een indicatorenset ontwikkeld door de overheid die wordt gebruikt om scholen langs de meetlat te leggen. Hierover ben ik met scholen in gesprek gegaan, en ook deden we een eigen literatuuronderzoek. Op deze manier kwamen we tot een heldere opzet van een begeleidingstraject."

Zo blijkt dat de manier waarop jij als organisatie naar je opbrengsten kijkt en die volgt, bepalend is voor de kwaliteit die je levert en de prikkels die je krijgt om acties

te ondernemen. "Scholen evalueren nog te vaak wat wel of niet goed is gegaan: een reactieve benadering. Ik wil dat scholen een opbrengstbegroting maken, per groep en per leerling, om vervolgens de leerkracht verantwoordelijk te maken om die opbrengst te realiseren. Je maakt 'rolling forecasts': het team kijkt iedere keer vooruit en stelt de interventies bij om bij de gestelde doelen uit te komen, in plaats van achteraf bij te sturen. Het principe van 'rolling' is dat je jouw doel nooit loslaat: iedere keer bekijk je hoeveel tijd er nog is tot het volgende formele evaluatiemoment en zet je waar nodig een tandje bij om je doelen te halen. Dit is van cruciaal belang om naar de top te kunnen groeien."

Power

Het programma Cadenza XL start met een oriëntatiedag rondom het begrip excellentie. Daarna volgt een belangrijk beslismoment: "Schooldirecteuren moeten eerst weten wat er van hen wordt verwacht om bewust voor het programma te kunnen kiezen. Als ze door willen gaan, kijken we hoe ver de school nog afstaat van het excellent zijn. Als de school het binnen twee jaar kan realiseren, zijn ze een kandidaat voor ons programma. De meting wordt met het team doorgesproken waarna nog een bezinningsmoment volgt. Zegt de school ja, dan kijken we op basis van onze meting wat er moet gebeuren. In de meting nemen we ook nadrukkelijk mee of de schoolleider de power heeft om dit traject in te gaan met het team. Wij ondersteunen en begeleiden, maken een marsroute, maar die route moet de directeur wel zelf lopen met het team. Het team moet ook die gedrevenheid voelen." Volgens Wildeboer moet je je als school afvragen hoe je nog meer uit de leerlingen kunt halen. Hoe je het leervermogen kunt vergroten van de leerlingen en dus ook van het team. "Om vervolgens de vraag te stellen: wat betekent dat voor onze organisatie? Om excellente school te worden heb je een innerlijke drive, motivatie nodig."

Erkenning

Een school die zo'n gedreven team heeft dat gaat voor de 9, is CBS Het Stroomdal in Zuidlaren. De school maakt onderdeel uit van CONOD: Christelijk Onderwijs in Noord- en Oost-Drenthe. Inmiddels zijn vier scholen van CONOD, waaronder CBS Het Stroomdal, gestart met het programma Cadenza XL. Directeur Petra van de Pauvort van Het Stroomdal: "We willen graag heel goed onderwijs geven, daar werken we al jaren aan. Elk jaar verbeteren we ons door middel van verbeterplannen. We wilden dit traject ingaan om te laten zien dat we goed ons best doen om nog beter onderwijs te geven. Het gaat ons niet zozeer om het predicaat excellente school, maar meer om de erkenning. Voor leerkrachten is het goed om te weten dat ze goed onderwijs leveren. En je kunt aan ouders en leerlingen laten zien: we doen ons best om de kinderen zoveel mogelijk te leren."



Een school die zo'n gedreven team heeft dat gaat voor de 9, is CBS Het Stroomdal in Zuidlaren.



Petra van de Pauvort

Tekst:
Daphne Doemges-Engelen

Fotografie:
Shutterstock



Verbeterpunten

De school ging onlangs van start met het programma en verwacht te werken aan duidelijke verbeterpunten. "Cadenza gaat ons in de praktijk coachen. Naast het opstellen en werken aan verbeterpunten, zijn er ook duidelijke checkmomenten zodat we kunnen zien dat we vooruitgang boeken."

Een concreet verbeterpunt voor de school is bijvoorbeeld scherpe doelen stellen. "We stellen per les doelen en bespreken die met de leerlingen. Die doelen kunnen nog duidelijker. We zijn als team erin geschoold hoe je nu echt een scherp doel neerzet, waarbij de leerkracht nadenkt: wat wil ik met deze les bereiken, hoe past dat in mijn onderwijsconcept en wat hebben deze kinderen nodig? Dat betekent dus zelf kritisch nadenken over de methodelessen en maatwerk bieden. Dat kan nog beter."

Vakmensen

Het team van Het Stroomdal is bescheiden, vindt directeur Van de Pauvort. "Het woord excellent vinden leerkrachten lastig, terwijl ze getraind zijn om kwalitatief heel goed onderwijs te geven. CONOD stelt hoge eisen aan de leerkrachten, het zijn echte vakmensen. Een collega van mij spreekt liever van uitmuntend dan excellent. Het team hoeft niet in de schijnwerpers te staan. Wel zijn ze heel gedreven en enthousiast als ze resultaten boeken, als blijkt dat dingen werken. Natuurlijk hopen we excellente school te worden in 2015. Wat ik heel belangrijk vind, is dat het om de leerlingen blijft gaan: die staan immers centraal."



Wat is een excellente school?

Een excellente school is een school die over de hele linie zeer goede resultaten behaalt, zeker wanneer daarbij ook de zwakte of sterkte van de leerlingenpopulatie van de school in ogenschouw worden genomen. De school behaalt deze resultaten met een beredeneerde onderwijsaanpak waaruit een heldere visie van de school op het onderwijs blijkt. De excellente school weet precies waarom ze excellent is, draagt zelfbewust haar excellentie uit en wordt, mede daardoor, door haar omgeving dan ook als zodanig herkend.

Deze definitie is door de overheid uitgewerkt in maar liefst 14 prestatie-indicatoren. Indicator 1 is bijvoorbeeld: De school kan goede resultaten aantonen op taal en rekenen-wiskunde. De resultaatgegevens op de kernvakken over de jaren 2012 tot en met 2014 (bijvoorbeeld Cito-scores) vraagt de jury op bij de Inspectie van het Onderwijs.

Mail en ontvang...

Wilt u alle 14 prestatie-indicatoren kosteloos per mail ontvangen, plus een heldere toelichting van Cadenza erbij?

Neem contact op met Theo Wildeboer van Cadenza Onderwijsconsult via: t.wildeboer@cadENZA-oc.nl.

Voor meer informatie: www.cadENZA-oc.nl.